

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียน
มาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา
**The Relationship between Strategic Leadership of School
Administrators and the Academic Excellence of Schools in
World-Class Standard Secondary School in Songkhla Province**

ฉลวย คงแป้น^{1*} สฤกษ์พิงษ์ ลิมปิษเฐียร² และ ชูชาติ พ่วงสมจิตร²
Chaluay Kongpan^{1*} Saritpong Limpisathian² and Choochat Phuangsomjit²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 2) ศึกษาความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนโครงการมาตรฐานสากลจำนวน 339 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครืงซี่และมอร์แกนและสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ค่าความเที่ยง 0.992 ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา ภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 (2) ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 (3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาโทสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

¹ Graduated student, School of Educational Studies, SukhothaiThammathirat Open University, 9/9 Moo 9 Bangpood, Pakkret, Nonthaburi 11120, Thailand.

² สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

² School of Educational Studies, SukhothaiThammathirat Open University, 9/9 Moo 9 Bangpood, Pakkret, Nonthaburi 11120, Thailand.

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Corresponding author, e-mail): Chaluay_kong@windowslive.com

มาตรฐานสากล มีค่าเท่ากับ -0.05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก แต่ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีค่าอยู่ในระดับน้อย

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ความเป็นเลิศทางวิชาการ, โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล

ABSTRACT

This research was a survey research. The objectives of the study were as follows: 1) to study the strategic leadership of school administrators in World-Class Standard Secondary School Projects, 2) to study the academic excellence of the schools in World-Class Standard Secondary School Projects, 3) to study the relationship between strategic leadership of the school administrators and the academic excellence of the schools in World-Class Standard Secondary School Projects. For research methodology, the samples consisted of 399 administrators and teachers in World-Class Standard Secondary School Projects. The determining sample size from a given population was based on Krejcie and Morgan and stratified random sampling method. The reliability and validity of questionnaire was 0.992. Major Findings were as follows: (1) the strategic leadership of school administrators in World-Class Standard Secondary School Projects in Songkhla Province for overall and each side was in high level and the average of score was 3.80, (2) the academic excellence of the school in World-Class Standard Secondary School Projects in Songkhla Province for overall was moderate and the average score was 3.35, (3) the Pearson product-moment correlation coefficient relationship between strategic leadership of school administrators and academic excellence in World-Class Standard Secondary School Projects was -0.05 . When the strategic leadership of school administrators was in high level, the academic excellence of the school in World-Class Standard Secondary School Projects was in low level.

Key words: strategic leadership, academic excellence, world-class standard secondary school projects

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ คือการที่ผู้นำสามารถสร้างให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อดึงเอาแนวคิดเชิงกลยุทธ์ของแต่ละฝ่ายมาหลอมรวมกันและสุดท้ายต้องพัฒนาให้เป็น

แนวคิดขององค์กรร่วมกันคิดว่าจะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไรในการร่วมสร้างให้เกิดมุมมองเชิงกลยุทธ์ในองค์กรมากกว่าการมุ่งเน้นอยู่ที่ภารกิจประจำขององค์กรบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนองค์กรคือผู้บริหาร

องค์กรหรือผู้นำสถานศึกษาที่มีคุณภาพจะมีรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศที่มีลักษณะเป็นระบบ ขั้นตอนผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ปัจจุบันความรู้เกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหาร องค์กรจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพการบริหารงาน และผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์กรเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางและขับเคลื่อนแนวคิดและวิสัยทัศน์ตลอดจนเป็นผู้บริหารจัดการทรัพยากรซึ่งค่อนข้างมีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดการให้นิยามของคำว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบท สภาพแวดล้อมวัฒนธรรมและความเชื่อ การให้นิยามและคุณค่าของภาวะผู้นำที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติโดยเฉพาะการกำหนดวิสัยทัศน์กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานและการไปสู่เป้าหมายที่แตกต่างกัน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นอีกมิติหนึ่งของภาวะผู้นำในปัจจุบัน เพื่อเป็นกระจุกสะทอนการทำงานกำหนดทิศทางและเพื่อสร้างให้เกิดสมดุลทางการบริหารจัดการ มุมมองทางด้านแนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

โรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นโรงเรียนในโครงการที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลโดยมีความมุ่งหวังไว้ว่านักเรียนมีศักยภาพเป็นพลโลกมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ได้แก่

1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) เป็นเลิศวิชาการสื่อสาร

2. ภาษาล้ำหน้าทางความคิดผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

2. ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลโดยกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมที่มีความเป็นสากลได้แก่ทฤษฎีความรู้ (Theory of Knowledge) การเขียนความเรียงขั้นสูง (Extended-Essay) กิจกรรมโครงการเพื่อสาธารณประโยชน์ (CAS: Creativity, Actions, Service) และโลกศึกษา (Global Education)

3. ยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) ทั้งนี้การดำเนินการพัฒนาและยกระดับโรงเรียนมาตรฐานสากล

โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 8 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนสะเดา “ชรชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์” โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ สงขลา โรงเรียนวรนาธิเฉลิม และโรงเรียนมหาจักราฐ สงขลา เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 โรงเรียนมีการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีผลงานด้านวิชาการดีเด่น เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล และเริ่มจัดการศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 มีความพยายามดำเนินการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดและมาตรฐานโรงเรียนมาตรฐานสากลและตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ยังไม่มีการศึกษาผลสำเร็จ

ที่เป็นรูปธรรมเนื่องจาก โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นแนวคิดใหม่ในการบริหารและจัดการศึกษา ในประเทศไทยมีการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าว น้อยมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยังไม่มีการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการบริหารโรงเรียน ตามแนวคิดนี้ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการ โรงเรียนครูและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องมีความต้องการแนวทางหรือรูปแบบการ จัดการศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กับ ความเป็นเลิศทางวิชาการ ของโรงเรียน ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับ มัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยจะเป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารโรงเรียน ตามแนวคิดโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งจะส่งผล ให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา มีคุณภาพสูงขึ้นเกิดการเปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ได้เต็ม ศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการโรงเรียน มาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาความเป็นเลิศทางวิชาการ ของโรงเรียน ในโครงการโรงเรียนมาตรฐาน สากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กับความเป็นเลิศทาง วิชาการ ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียน มาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา

นิยามศัพท์

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ คือ ศักยภาพของผู้นำ ที่จะแสดงวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์สำหรับองค์กรหรือ ส่วนหนึ่งขององค์กรและเพื่อกระตุ้นและชักชวน คนอื่นๆ ที่จะได้รับวิสัยทัศน์ในการจัดการให้เกิด การเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร รวมทั้งการปรับปรุง และพัฒนากลยุทธ์ มีความสอดคล้องและ เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ตาม แนวคิด “ลักษณะสำคัญของผู้นำเชิงกลยุทธ์ 12 ด้าน” (Adair, 2011) ดังนี้ 1) ความจงรักภักดี 2) ผู้ ให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันทันกับการเปลี่ยนแปลง 3) การใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล 4) มีวิสัยทัศน์ที่กว้าง ไกล 5) แรงจูงใจ 6) ความเห็นอกเห็นใจ 7) การ ครองตนเอง 8) ทักษะทางสังคม 9) การตระหนักรู้ในตน 10) ความสามารถในการมอบอำนาจและ มอบหมาย 11) ความชัดเจน และ 12) ความมั่นคง /ความน่าเชื่อถือ

ความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนมาตรฐาน สากล คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ ผ่านการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับดี นักเรียน มีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางเป็นที่ประจักษ์ สามารถแข่งขันในระดับชาติ นักเรียนสามารถเข้า ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้ง ในประเทศและต่างประเทศได้ในอัตราสูง และ นักเรียนมีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถาน ศึกษาในระดับต่างๆ ในนานาชาติได้ ซึ่งผลความ เป็นเลิศทางวิชาการมี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 3 และระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายปีที่ 6

โรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง โรงเรียน ในโครงการที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอน เทียบเคียงมาตรฐานสากลโดยมีความมุ่งหวังไว้ว่า

นักเรียนมีศักยภาพเป็นพลเมืองโลก ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านต่างๆ เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีศักยภาพด้านนี้ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Smart) สื่อสารสองภาษา (Communication) ล้ำหน้าทางความคิด (Thinker) ผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์ (Innovator) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Global Citizenship)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษายทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เนื้อหา 2 ประเด็นหลัก คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนมาตรฐานสากลโดยการพัฒนาเป็นกรอบในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพรรณาเชิงสำรวจ (SurveyResearch)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา 8 โรงเรียน คือ ผู้บริหาร 39 คน ครูผู้สอน 1,318 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลาโดยใช้วิธีการเจาะจงจำนวน 39 คน และครูผู้สอน ได้จากการสุ่มประชากร แบบแบ่งชั้น โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเคร์จซี่และมอร์แกน แล้ว

สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ครูผู้สอน จำนวน 300 คน รวม 339 คน

เครื่องมือในการวิจัย

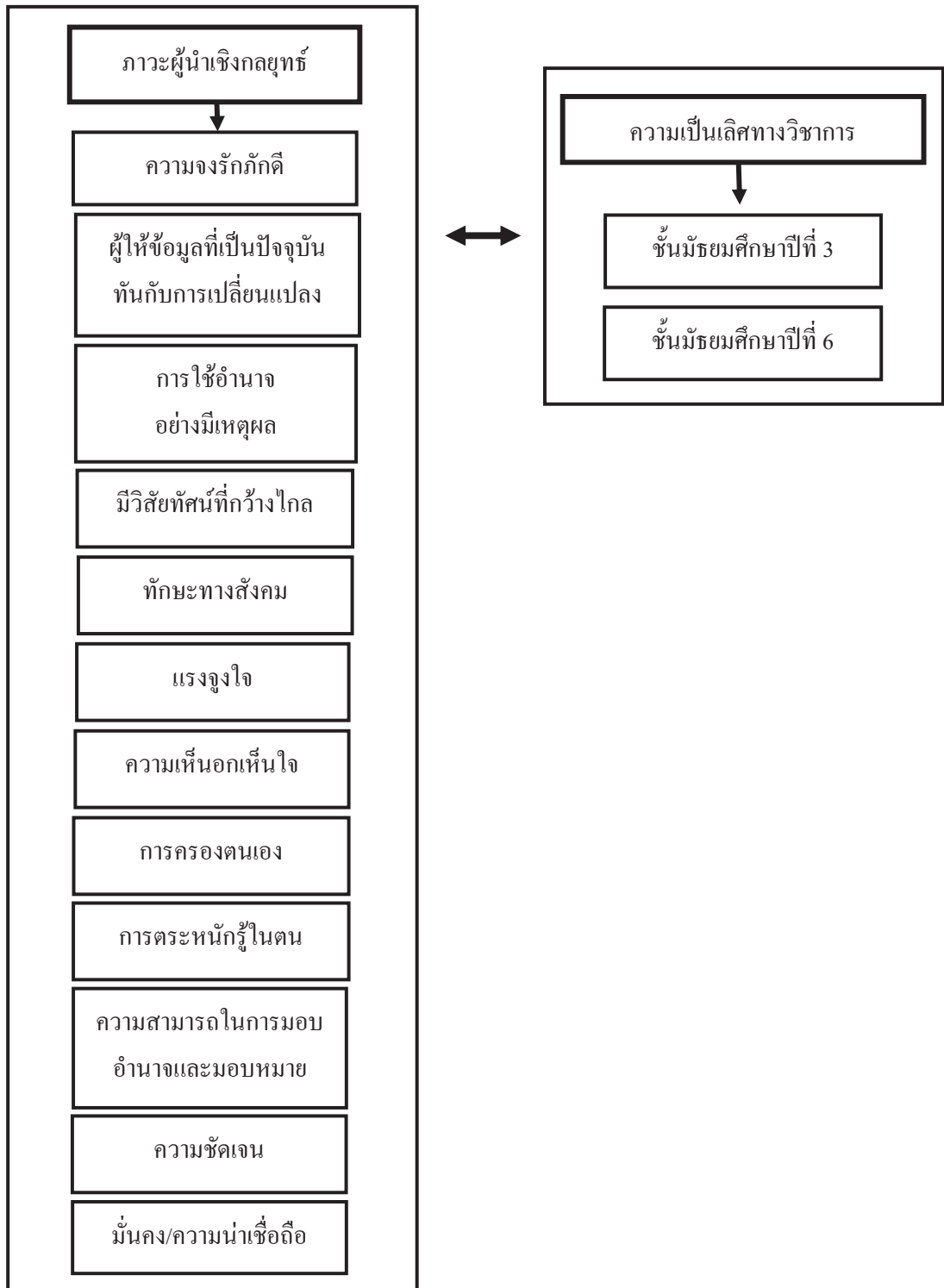
เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกได้เป็น 2 เครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 12 ด้าน มีข้อความจำนวน 66 ข้อ และตอนที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. เครื่องมือที่ 2 เป็นแบบการศึกษาความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผ่านการประเมินระดับชาติ ปีการศึกษา 2555 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินการการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การพัฒนารอบแนวคิดของการวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษา (1) เอกสารเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยสนใจลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 12 ด้าน (2) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิยามโครงสร้างของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (3) กำหนดตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิด 12 ด้าน ซึ่งต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ (4) กำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปร และเขียนนิยามศัพท์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

(1) สร้างผังรายการข้อคำถาม จาก ลักษณะสำคัญของผู้นำเชิงกลยุทธ์ 12 ด้าน เครื่องมือการวิจัยเป็น แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 12 ด้าน ข้อคำถาม จำนวน 66 ข้อโดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไข เสนอแนะ

(3) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรง (validity) อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 ทุกข้อ ประเด็น เห็นด้วย (+1) ไม่แน่ใจ (0) ไม่เห็นด้วย (-1) และผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงการเขียนข้อความ การเพิ่มกระทงคำถาม

(4) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ทดลองใช้ (Tryout) กับครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา จำนวน 8 โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก (Cronbach's alpha coefficient) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.992 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

4. เครื่องมือในการศึกษาความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของปีการศึกษา 2555

5. สรุปผลการวิจัยจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติสำหรับวัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารของผู้บริหารโรงเรียนแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตอนที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ

2. สถิติสำหรับวัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน ใช้ค่าเฉลี่ย \bar{X} โดยนำค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981)

3. สถิติสำหรับวัตถุประสงค์ที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กับความเป็นเลิศทางวิชาการ ของโรงเรียนใช้สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการศึกษา

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิงมากถึงร้อยละ 72.27 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด คือ ร้อยละ 75.52 ภาพรวมประสิทธิภาพในการทำงานเฉลี่ยประมาณ 20 ปี

ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา ตามการรับรู้ของครู ราชดำเนินและภาพรวมซึ่งพบ

ว่า ในภาพรวมระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฯ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลาภาพรวมทั้งสองระดับเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า โรงเรียนหมายเลข 6 มีคะแนนมากที่สุด คือ 4.88 รองลงมาคือ โรงเรียนหมายเลข 2 คะแนนเท่ากับ 4.76 และโรงเรียนหมายเลข 1 มีคะแนนน้อยที่สุดคือ 2.07 คะแนนเฉลี่ยทั้ง 8 โรงเรียนพบว่า เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพความเป็นเลิศทางวิชาการค่าคะแนนเฉลี่ยมีค่า 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก แต่ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนฯ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในระดับต่ำมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ -0.05 โดยใช้เกณฑ์ Hinkle *et al.* (1998) (ดังแสดงในตาราง 3)

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา ภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนใน

โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในระดับต่ำ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ -0.05

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 12 ด้านอยู่ในระดับมาก แสดงถึงศักยภาพของผู้บริหารแสดงถึงความพร้อมที่จะนำโรงเรียนเข้าสู่โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล แต่ศักยภาพของนักเรียนทั้ง 8 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในครั้งแรกปีการศึกษา 2553-2555 มีความแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 12 ด้านอยู่ในระดับมาก โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในครั้งแรกมีความแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน และความสามารถทางด้านวิชาการของนักเรียน นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความแตกต่างกันในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ การแข่งขันด้านการเรียนรู้ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กันทางลบหรือทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับ Rowley (2003) ได้ศึกษาการเพิ่มพลังอำนาจผู้จัดการ: ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษใหม่ พบว่าองค์กรที่ประสบความสำเร็จมีความต้องการพลังอำนาจและประสิทธิภาพของผู้จัดการ ดังนั้นพลังอำนาจขององค์กรจึงถูกชักนำโดยผู้จัดการที่มีพลังอำนาจ มีความสามารถที่เป็นเลิศ ซึ่งเกี่ยวพันกับเรื่องของความรู้และบุคคล แนวคิดนี้เชื่อมโยงไปสู่ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับองค์กรในศตวรรษใหม่ ซึ่งผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่กล่าวถึงนี้ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสงขลา ภาพรวม

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านความจงรักภักดี (Loyalty)	3.89	0.88	มาก
2. ด้านผู้ให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันทันกับการเปลี่ยนแปลง (Keeping them update)	3.91	0.86	มาก
3. ด้านการใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล (Judicious use of power)	3.79	0.95	มาก
4. ด้านวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (Have wider perspective/outlook)	3.76	0.83	มาก
5. ด้านแรงจูงใจ (Motivation)	3.74	0.88	มาก
6. ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Compassion)	3.65	0.94	มาก
7. ด้านการครองตน (Self-Control)	3.76	0.88	มาก
8. ด้านทักษะทางสังคม (Social Skills)	3.74	0.91	มาก
9. ด้านการตระหนักรู้ในตน (Self-Awareness)	3.83	0.83	มาก
10. ด้านความสามารถในการมอบหมายและการมอบอำนาจ (Readiness to delegate and Authorize)	3.83	0.80	มาก
11. ด้านความชัดเจน (Articulacy)	3.84	0.84	มาก
12. ด้านความมั่นคง/ความน่าเชื่อถือ (Constancy/Reliability)	3.79	0.88	มาก
ภาพรวมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	3.80	0.80	มาก

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความสำเร็จการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลประจำปีการศึกษา 2555 “ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ”

ที่	โรงเรียน	คะแนนเฉลี่ย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	
		ม.3	ม.6
1	โรงเรียนหมายเลข 6	5.00	4.75
2	โรงเรียนหมายเลข 3	4.63	4.88
3	โรงเรียนหมายเลข 8	4.63	3.50
4	โรงเรียนหมายเลข 7	3.88	2.50
5	โรงเรียนหมายเลข 3	3.50	2.50
6	โรงเรียนหมายเลข 5	3.00	2.25
7	โรงเรียนหมายเลข 4	2.63	1.75
8	โรงเรียนหมายเลข 1	2.00	2.13
	ค่าเฉลี่ย	3.66	3.03

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน ในโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร	ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล					
	ม.3		ม.6		รวมเฉลี่ย	
	r	sig	r	sig	r	sig
1. ด้านความจงรักภักดี	-0.10*	0.03	0.03	0.30	-0.03	0.28
2. ด้านผู้ให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันทันกับการเปลี่ยนแปลง	0.00	0.50	0.13**	0.01	0.07	0.09
3. ด้านการใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล	-0.04	0.22	0.12*	0.02	0.04	0.21
4. ด้านวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	-0.20**	0.00	-0.06	0.14	-0.13**	0.01
5. ด้านแรงจูงใจ	-0.15**	0.00	0.03	0.31	-0.06	0.15
6. ด้านความเห็นอกเห็นใจ	-0.13**	0.01	0.06	0.12	-0.03	0.30
7. ด้านการครองตน	-0.17**	0.00	0.01	0.45	-0.08	0.08
8. ด้านทักษะทางสังคม	-0.22**	0.00	-0.04	0.24	-0.13**	0.01
9. ด้านการตระหนักรู้ในตน	-0.17**	0.00	-0.01	0.45	-0.09*	0.05
10. ด้านความสามารถในการมอบหมายและการมอบอำนาจ	-0.08	0.07	0.07	0.12	0.00	0.47
11. ด้านความชัดเจน	-0.14**	0.01	-0.03	0.30	-0.08	0.07
12. ด้านความมั่นคง/ความน่าเชื่อถือ	-0.13**	0.01	0.02	0.33	-0.05	0.17
เฉลี่ย	-0.14**	0.01	0.03	0.29	-0.05	0.18

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านการบริหารจัดการ มีวิธีการคิดและขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ และการสร้างสรรค์โดยการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการขับเคลื่อนเครือข่ายทางสังคม รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมร่วมจากการวิเคราะห์สภาพนอกองค์กร 2) ความมีไหวพริบเฉียบแหลมในการนำองค์กรให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่ศตวรรษใหม่โดยอาศัยการทำงานเป็นทีมและการสร้างระบบเครือข่าย 3) การกำหนดทิศทางใหม่ขององค์กรสู่ความเป็นสากล ซึ่งเป็นความ

สามารถของผู้นำที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ชุมชน และบริบทอันจะนำไปสู่ความเป็นสากล ซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการจัดการของผู้นำเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพราะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะรู้วิธีการสร้างและเพิ่มอำนาจเพื่อให้เกิดความสำเร็จในองค์กรเพราะความแปรผันหรือเหตุการณ์ที่ไม่สามารถทำนายได้จึงกำหนดกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติ โดยการกำหนดค่าเป้าหมาย ซึ่งกลายเป็นความได้เปรียบ

ในยุคที่มีการแข่งขัน และความท้าทายจากคุณลักษณะของผู้เรียนจากการวิจัยนี้ ผลการศึกษาความสัมพันธ์ในทางลบ แต่ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ดังนี้

1. การรายงานผลในรูปสถิติ เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำตัวบ่งชี้ที่ผ่านการพัฒนาจนมีคุณภาพ ยืนยันด้วยข้อมูลทางสถิตินี้ ไปใช้ในการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารหรือเป็นแบบประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. หน่วยงานหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารเชิงกลยุทธ์ควรบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาการและภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในหลักสูตรเนื้อหาให้มาก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ มีการมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลัก จึงยังไม่มีโอกาสที่จะสนใจในบางเรื่อง เช่น

1. ผลกระทบที่มีต่อประสิทธิผลของคุณภาพการจัดการศึกษา

2. ระบบการบริหารการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผลต่อบริบทของชุมชน

จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ เหล่านี้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. **จุดเน้นสู่คุณภาพผู้เรียนจุดเปลี่ยนการปฏิรูปการศึกษาไทย.** โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

Adair, J. 2011. **The Definitive Guide to Leadership skills and knowledge.** Harvard University.

Best, J.W. 1981. **Research in Education.** Prentice – Hall, New Jersey.

Hinkle, D.E., William, W. and Stephen G.J. 1998. **Applied Statistics for the Behavior Sciences 4th ed.** Houghton Mifflin, New York.

Rowley, J. 2003. **The Power-added manager: Strategic Leader for new millennium. Industrial and Commercial Training 35 (3): 109-111.**